

Sens cierpienia w kontekście historii Hioba

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Audiobook](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Anna Kamińska, *Hiob i młodzieniec*, [w:] tejże, *Dwie ciemności i wiersze ostatnie*, Poznań 1984, s. 46–48.
- Źródło: *Hi 11, 1–20*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 545–546.
- Źródło: *Hi 2, 11–13*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 540.
- Źródło: *Hi 19, 6–19*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 550–551.

- Źródło: *Hi 2, 1-10*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 539-540.
- Źródło: *Księga Hioba. Wstęp*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy benedyktynów tynieckich, Poznań 1980, s. 537.
- Źródło: *Anny Kamińskiej pytania stawiane Hiobowi*, [w:] Marek Bernacki, "*Sborník Prací Filozofické Fakulty Brněnské Univerzity. Studia Minora Facultatis Philosophicae Universitatis Brunensis*" X 10, 2007, s. 71-72.

Co mówi nam historia Hioba przedstawiana w Starym Testamencie? Czy cierpienie jest trwale wpisane w ludzką egzystencję? Czy możemy pojąć jego sens? Czy możemy się na nie przygotować? Jak znosić ból, śmierć, stratę, starość?

Nawiązujący do Księgi Hioba wiersz Anny Kamieńskiej *Hiob i młodzieniec* nie daje nam żadnych gotowych recept. Hiob, pytany przez młodzieńca o tajemnicę swojego cierpienia, nie udziela odpowiedzi. Znosi swój ból cierpliwie i z pokorą. Takiej postawy nikt nie jest w stanie nauczyć. W cierpliwym godzeniu się z losem może pomóc człowiekowi jedynie czas.

Twoje cele

- Dokonasz analizy i interpretacji utworu *Hiob i młodzieniec* Anny Kamieńskiej.
- Scharakteryzujesz postaci występujące w wierszu *Hiob i młodzieniec*.
- Wyjaśnisz, dlaczego wiersz *Hiob i młodzieniec* Anny Kamieńskiej można zaliczyć do liryki bezpośredniej i liryki zwrotu do adresata.

Przeczytaj

Starotestamentowa Księga Hioba jest wypełniona dialogami i przemowami. Ze względu na strukturę fabuły porównuje się ją do dramatu, w którym wydarzenia rozgrywają się przede wszystkim w warstwie słownej. Najpierw Bóg i szatan rozmawiają o tytułowej postaci i zakładają się o to, jak postąpi Hiob, gdy zostanie mu odebrane szczęście. Później dysputę prowadzi Hiob z żoną namawiającą go, by zbuntował się wobec Stwórcy, który tak ciężko doświadcza nie tylko jej męża, ale też ją samą. Następnie trzech przyjaciele Hioba wdają się z nim w polemikę na temat przyczyn nieszczęść, które na niego spadły: oni twierdzą, że musiał popełnić jakieś grzechy, on natomiast odrzuca te sugestie. W końcu dochodzi do wymiany zdań między Hiobem a młodym Elihu, opowiadającym o potędze Boga, a ostatecznie przemawia też sam Bóg do wciąż mu wiernego człowieka.

Przypomnienie warstwy fabularnej wskazuje na to, jak ważne w Księdze Hioba są rozmowy między poszczególnymi bohaterami.

“ Księga Hioba. Wstęp

Dyskusje Hioba z przyjaciółmi, mowy Elihu i mowy Boga formą swoją przypominają mowy sądowe.

Źródło: *Księga Hioba. Wstęp*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy benedyktynów tynieckich, Poznań 1980, s. 537.

Pojawiają się oskarżenia i wywody zawierające argumenty przeciwne. Padają więc setki słów, które mają pomóc w zrozumieniu, co i dlaczego się stało. Ostatecznie Hiob kładzie palec na ustach – wie, że już niczego nie powinien mówić.

Właśnie takiego, prawie nic niemówiącego Hioba, przedstawiła w poemacie *Drugie szczęście Hioba* Anna Kamieńska. Na czym polega tytułowe „drugie szczęście”, mówią w wierszach należących do tego poematu przede wszystkim pozostali bohaterowie.

Annę Kamieńską pytania stawiane Hiobowi

Anna Kamieńska (1920–1986) – autorka niemal 100 książek, w tym tomów poezji, opowiadań, powieści, utworów dla dzieci i młodzieży, tłumaczka m.in. z języka łacińskiego i hebrajskiego. Do najważniejszych źródeł inspiracji Kamieńskiej należą Biblia i chrześcijaństwo. Ich wpływ widać w jej literackich dokonaniach, przekładach (m.in. psalmów), esejach i szkicach poświęconych Pismu Świętemu (*Twarze Księgi* oraz *Książka nad książkami, Na progu słowa*). Do najważniejszych dokonań lirycznych zalicza się wydany w 1974 r. poemat *Drugie szczęście Hioba*, wchodzący w skład tomu poezji pod takim samym tytułem.

Źródło: domena publiczna.

“ Hiob w poemacie Kamińskiej to prawdziwe wyzwanie, które nie daje spokoju gapiom. Przychodzą więc do niego, by go pytać i prowokować, zmuszać do odpowiedzi na przeróżne tematy, szkalować, obrażać a nawet podjudzać. Przychodzą do Hioba, jak przychodzili do Chrystusa: uczeni i mędrkowie, pochlebcy i kusiciele, przychodzi też młodzieniec a nawet kobieta lekkich obyczajów. Przybywają w grupie i w pojedynkę. Przychodzą. Pytają. Nękają. A Hiob, nie zważając na nic, robi swoje: milczy lub mamrocze pod nosem „Panie, Panie”... [...] Oto, dalej, wybiega na scenę niespokojny młodzieniec [...], który chce wymusić na Hiobie, by ten został jego nauczycielem i mistrzem. Domaga się, by odpowiedział na jego egzystencjalne pytania dotyczące upływu czasu, przemijania i śmierci.

Źródło: *Anny Kamińskiej pytania stawiane Hiobowi*, [w:] Marek Bernacki, "Sborník Prací Filozofické Fakulty Brněnské Univerzity. *Studia Minora Facultatis Philosophicae Universitatis Brunensis*" X 10, 2007, s. 71-72.

Hi 2, 1-10; Hi 19, 6-19

Peter Paul Rubens, *Wyszydzanie Hioba*, 1577-1640

Źródło: domena publiczna.

Holenderski malarz epoki baroku, Peter Paul Rubens (1577-1640), autor wielu obrazów o tematyce biblijnej, namalował dzieło zatytułowane *Wyszydzanie Hioba*. Inspiracją dla

twórcy były te fragmenty Księgi Hioba, w których pojawia się postać żony tytułowego bohatera, która namawia go do zbuntowania się wobec Boga.

« Hi 2, 1–10

7 Odszedł szatan sprzed oblicza Pańskiego i obsypał Hioba trądem złośliwym, od palca stopy aż do wierzchu głowy. 8 [Hiob] wziął więc skorupę, by się nią drapać siedząc na gnoju. 9 Rzekła mu żona: «Jeszcze trwasz mocno w swej prawości? Złorzecz Bogu i umieraj!» 10 Hiob jej odpowiedział: «Mówisz jak kobieta szalona. Dobro przyjęliśmy z ręki Boga. Czemu zła przyjąć nie możemy?» W tym wszystkim Hiob nie zgrzeszył swymi ustami.

Źródło: Hi 2, 1–10, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywą Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 539–540.

Wprawdzie Hiob jednoznacznie stwierdził, że nie chce sprzeciwić się woli Boga, jednak później padają z jego ust słowa skargi.

« Hi 19, 6–19

19. 6 Wiedźcie, że Bóg mnie pognębił,
swe sieci rozstawił wokoło.

7 Gdy krzyknę: „Gwałt” - nie ma echa,
„Ratunku!” - ja nie mam prawa.

8 Drogę mi zamknął - nie przejdę;
na ścieżkach ciemności roztoczył.

9 Pozbawił mnie całkiem godności,
koronę zerwał mi z głowy,

10 wszystko poburzył. Odchodzę.
Nadzieję mi podciął jak drzewo.

Najbliżsi zawiedli

11 Zapłonął na mnie swym gniewem,
za wroga mnie swego poczytał.

12 Przybyły wszystkie hufce,
wytyczyły drogę przeciwko mnie
i oblegają mój namiot.

13 Bracia ode mnie uciekli,
znajomi stronią ode mnie,

14 najbliżsi zawiedli i domownicy,
zapomnieli mnie goście mego domu.

15 Dla moich służebnic jam obcy,
stałem się w ich oczach nieznany.

16 Na sługę wołałem bez skutku,

me usta musiały go prosić,
17 żonie mój oddech niemiły,
i cuchnę własnym dzieciom,
18 gardzą mną nawet podrostki,
szydzą, gdy staram się podnieść.
19 Odrazę wzbudzam u bliskich,
nastają na mnie kochani.

Źródło: *Hi 19, 6-19*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 550-551.

Hi 2, 11-13

Hi 11, 1-20

Słownik

adresat liryczny

„ty” liryczne, do którego skierowana jest wypowiedź podmiotu lirycznego; adresatem może być pojedyncza osoba, grupa osób, pojęcie

dysputa

dyskusja na poważny temat

esej

(ang. *essay*, fr. *essai* – próba) gatunek literacko-publicystyczny, w którym autor prezentuje swoje subiektywne odczucia w stosunku do wybranego tematu

interlokutor

(łac. *inter* – między, *locutor* – rozmówca) dyskutant

liryk

utwór poetycki; także: twórca utworów poetyckich

liryka zwrotu do adresata

liryka inwokacyjna, w której podmiot liryczny występuje w pierwszej osobie gramatycznej, a jego wypowiedź jest nastawiona na adresata, którym może być konkretna osoba lub audytorium, ale także pojęcie lub zjawisko

podmiot liryczny

„ja” liryczne; występująca w utworze lirycznym fikcyjna osoba wypowiadająca w monologu swoje przeżycia lub poglądy

sytuacja liryczna

sytuacja nadawcza w utworze, wynikająca ze sposobu mówienia podmiotu lirycznego, określająca usytuowanie tego podmiotu w świecie przedstawionym i wpływająca na kształt monologu lirycznego

Audiobook

Polecenie 1

W krótkiej notatce przedstaw sytuację liryczną obecną w wierszu *Hiob i młodzieniec*.

Polecenie 2

Kto – poza tytułowymi postaciami – występuje w utworze *Hiob i młodzieniec*?

Odpowiedz na pytanie, m.in. przywołując odpowiedni cytat z wiersza.

” Anna Kamieńska

Hiob i młodzieniec

Hiobie przyszedłem się uczyć od ciebie
ufny jak chłopię z tabliczką
i pocałunkiem matki na policzku
Otwórz usta
i ucz mnie
jak znosić ból śmierć samotność
stratę przyjaciół obelżywe słowa
a nade wszystko starość

Kiedy zasypiam
czy potrafię umrzeć jak inni

Czym jest samotność
dlaczego uciekam od niej

w ciasne uściski kobiet
Kiedy patrzę na swego ojca
obwiniam go że się zestarzał
że skóra zwisa mu z podgardla
za duża na niego
Jak mógł pozwolić swojej twarzy
tak się zmarszczyć
A ręce chyba drżą mu naumyślnie
na złość młodym
Patrzcie i wy tacy będziecie

Kiedy jestem zdrowy
oddycham jakbym pił źródlaną wodę
moja skóra jest czysta
radość mi sprawia całe moje ciało
cokolwiek czyni jawnie lub w ukryciu
Powiedz mi czym jest choroba
czym jest obrzydliwość własnego ciała
czym jest ja które cuchnie
Czy gdy cierpiałeś duch twój był czysty
i ulatywał w rzeźwy oddech lasów

Naucz mnie Hiobie żyć
ucz mnie upływu czasu
bo wszystko w nas jemu zaprzecza
jak kłoda położona w poprzek rzeki

Hiobie ucz mnie cierpliwości
ucz mnie posłuszeństwa
którym się brzydzę

Chcę być cały sprężony wolny pewny
jak strzała wypuszczona z łuku
Kto mi odbiera wolność
gdy mi każe potknąć się na drodze
cierpieć z obrazy na samego siebie
Nazywasz to sumieniem
Boję się czy sumienie nie jest mym demonem
Hiobie to byłoby więzienie
ja uwięziony w sobie

Hiobie czemu nie chcesz mnie uczyć Hiobie
Odchodzę smutny
myśląc że nikt nikomu nie zdoła pomóc

Nawet liter alfabetu wypisanego na twojej twarzy
nie chcesz mi pokazać
Odsyłasz mnie do czasu
Pożyjesz zrozumiesz
Lecz tego właśnie ja nauczyciela nie chcę
nie życzę sobie
Czy On kazał ci wiedzę zostawić dla siebie
mógłbyś tak wiele gdybyś otworzył serce

Jeśli nie
pójdę szukać innego nauczyciela
mistrza sprawniejszego w słowie
widać cię życie nic nie nauczyło
choć zgarbowało skórę

Młody odszedł w gniewie
a Hiob szeptał w głąb siebie Panie Panie

Źródło: Anna Kamieńska, *Hiob i młodzieniec*, [w:] *też*, *Dwie ciemności i wiersze ostatnie*, Poznań 1984, s. 46–48.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Tekst do ćwiczeń

((Anna Kamińska

Hiob i młodzieniec

Hiobie przyszedłem się uczyć od ciebie
ufny jak chłopię z tabliczką
i pocałunkiem matki na policzku
Otwórz usta
i ucz mnie
jak znosić ból śmierć samotność
stratę przyjaciół obelżywe słowa
a nade wszystko starość

Kiedy zasypiam
czy potrafię umrzeć jak inni

Czym jest samotność
dlaczego uciekam od niej
w ciasne uściski kobiet
Kiedy patrzę na swego ojca
obwiniam go że się zestarzał
że skóra zwisa mu z podgardla
za duża na niego

Jak mógł pozwolić swojej twarzy
tak się zmarszczyć
A ręce chyba drżą mu naumyślnie
na złość młodym
Patrzcie i wy tacy będziecie

Kiedy jestem zdrowy
oddycham jakbym pił źródlaną wodę

moja skóra jest czysta
radość mi sprawia całe moje ciało
cokolwiek czyni jawnie lub w ukryciu
Powiedz mi czym jest choroba
czym jest obrzydliwość własnego ciała
czym jest ja które cuchnie
Czy gdy cierpiałeś duch twój był czysty
i ulatywał w rzeźwy oddech lasów

Naucz mnie Hiobie żyć
ucz mnie upływu czasu
bo wszystko w nas jemu zaprzecza
jak kłoda położona w poprzek rzeki

Hiobie ucz mnie cierpliwości
ucz mnie posłuszeństwa
którym się brzydzę
Chcę być cały sprężony wolny pewny
jak strzała wypuszczona z łuku
Kto mi odbiera wolność
gdy mi każe potknąć się na drodze
cierpieć z obrazy na samego siebie
Nazywasz to sumieniem
Boję się czy sumienie nie jest mym demonem
Hiobie to byłoby więzienie
ja uwięziony w sobie

Hiobie czemu nie chcesz mnie uczyć Hiobie
Odchodzę smutny
myśląc że nikt nikomu nie zdoła pomóc
Nawet liter alfabetu wypisanego na twej twarzy
nie chcesz mi pokazać
Odsyłasz mnie do czasu
Pożyjesz zrozumiesz
Lecz tego właśnie ja nauczyciela nie chcę

nie życzę sobie

Czy On kazał ci wiedzę zostawić dla siebie
mógłbyś tak wiele gdybyś otworzył serce

Jeśli nie

pójdę szukać innego nauczyciela
mistrza sprawniejszego w słowie
widać cię życie nic nie nauczyło
choć zgarbowało skórę

Młody odszedł w gniewie

a Hiob szeptał w głąb siebie Panie Panie

Źródło: Anna Kamieńska, *Hiob i młodzieniec*, [w:] tejże, *Dwie ciemności i wiersze ostatnie*, Poznań 1984, s. 46–48.

Ćwiczenie 1

Scharakteryzuj obu tytułowych bohaterów wiersza *Hiob i młodzieniec*. Zrób to za pomocą co najmniej pięciu epitetów odnoszących się do każdego z nich.

Ćwiczenie 2

Wśród określeń, którymi można scharakteryzować Hioba i młodzieńca, występują „małomówny” i „wielomówny”. Podaj co najmniej trzy synonimy do każdego z tych wyrazów.

małomówny

wielomówny

Ćwiczenie 3

W tekście liczącym co najmniej 60 słów napisz, jakie były oczekiwania podmiotu lirycznego względem rozmówcy.

Ćwiczenie 4

Przytocz fragmenty wiersza odnoszące się do trzech spośród sześciu głównych tematów, o których młodzieniec chciał rozmawiać z Hiobem.

<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------

<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------

<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------

Ćwiczenie 5

Czy młodzieniec nauczył się czegoś od Hioba? Wyjaśnij to w tekście liczącym przynajmniej 60 słów. Zawrzyj w nim co najmniej jeden cytat z wiersza *Hiob i młodzieniec*.

Ćwiczenie 6

Utwór Anny Kamieńskiej można zaliczyć do liryki bezpośredniej oraz do liryki zwrotu do adresata. Dowiedz tego własnymi słowami.

Ćwiczenie 7

Dlaczego, według ciebie, młodzieniec chce uczyć się właśnie od Hioba? Udziel odpowiedzi w co najmniej 30 słowach.

Ćwiczenie 8

Młodzieniec i Hiob nie zdołali się porozumieć: „Młody odszedł w gniewie”, nie otrzymawszy - jak sądził - żadnych wyjaśnień. Czy na pewno ich nie dostał? Napisz krótki tekst, w którym odpowiesz na to pytanie.

Praca domowa

W tekście liczącym co najmniej 120 słów zinterpretuj fragment wiersza *Hiob i młodzieniec*:

((Anna Kamieńska

Hiob i młodzieniec

Kiedy jestem zdrowy
oddycham jakbym pił źródlaną wodę
moja skóra jest czysta

radość mi sprawia całe moje ciało
cokolwiek czyni jawnie lub w ukryciu
Powiedz mi czym jest choroba
czym jest obrzydliwość własnego ciała
czym jest ja które cuchnie
Czy gdy cierpiałeś duch twój był czysty
i ulatywał w rzeźwy oddech lasów

Naucz mnie Hiobie żyć
ucz mnie upływu czasu
bo wszystko w nas jemu zaprzecza
jak kłoda położona w poprzek rzeki

Hiobie ucz mnie cierpliwości
ucz mnie posłuszeństwa
którym się brzydzę

Źródło: Anna Kamieńska, *Hiob i młodzieniec*, [w:] *teże*, *Dwie ciemności i wiersze ostatnie*, Poznań 1984, s. 46–48.

Dla nauczyciela

Autor: Joanna Oparek

Przedmiot: język polski

Temat: O czym milczy Hiob? Wiersz Anny Kamieńskiej *Hiob i młodzieniec*.

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

2) rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (fantastyczną, symboliczną, mimetyczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową);

4) rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje;

5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;

10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

11) rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych;

14) przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej;

15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

16) rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

7) odróżnia dyskusję od sporu i kłótni;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki;

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

IV. Samokształcenie.

6. wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi;

9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

Lektura obowiązkowa

1) Biblia, w tym fragmenty Księgi Rodzaju, Księgi Hioba, Księgi Koheleta, Pieśni nad Pieśniami, Księgi Psalmów, Apokalipsy wg św. Jana;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Cele operacyjne. Uczeń:

- przedstawia sytuację liryczną obecną w wierszu *Hiob i młodzieniec*;

- charakteryzuje postaci ukazane w wierszu *Hiob i młodzieniec* Anny Kamieńskiej;
- wyjaśnia, dlaczego utwór Anny Kamieńskiej można zaliczyć do liryki bezpośredniej oraz do liryki zwrotu do adresata;
- interpretuje fragment wiersza *Hiob i młodzieniec*.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- rozmowa kierowana;
- metoda ćwiczeń przedmiotowych;
- dyskusja.

Formy zajęć:

- praca indywidualna,
- praca całego zespołu klasowego,
- samokształcenie.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica/ kartka papieru, pisak/kreda.

Przebieg zajęć

Przed lekcją

1. Nauczyciel wygłasza krótki wykład na temat Księgi Hioba – dydaktycznego poematu biblijnego. Podkreśla filozoficzną wymowę i zwraca uwagę na płynące z utworu inspiracje dla sztuki i literatury europejskiej różnych epok.
2. Nauczyciel rozdaje uczniom wybrane fragmenty Księgi Hioba (na przykład w tłumaczeniu Czesława Miłosza).
3. Uczniowie dzielą się fragmentami Księgi Hioba i odczytują je na głos.

Faza wprowadzająca

1. Nauczyciel udostępnia uczniom e-materiał. Na wstępie może postawić pytania zawarte we wprowadzeniu: *Co mówi nam historia Hioba przedstawiana w Starym Testamencie? Czy cierpienie jest trwale wpisane w ludzką egzystencję? Czy możemy pojąć jego sens? Czy możemy się na nie przygotować? Jak znosić ból, śmierć, stratę, starość?*
2. Nauczyciel ustala z uczniami cele lekcji i kryteria sukcesu.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie zapoznają się z materiałem w sekcji „Przeczytaj”.
2. Nauczyciel omawia tematykę i strukturę cyklu poetyckiego Anny Kamieńskiej *Drugie szczęście Hioba*.
3. Uczniowie przechodzą do sekcji „Audiobook” i zapoznają się z wierszem z cyklu Anny Kamieńskiej *Hiob i młodzieniec*.
4. Nauczyciel zwraca uwagę, że w omawianym wierszu, jak i w całym cyklu *Drugie szczęście Hioba*, główna postać przede wszystkim milczy. Może już w tym momencie zadać uczniom pytanie o powód milczenia Hioba – inicjując dyskusję. Następnie uczniowie w parach wykonują polecenia 1 i 2 z sekcji „Audiobook”.
5. Uczniowie przechodzą do sekcji „Sprawdź się” i wykonują ćwiczenie 1. Nauczyciel prosi jedną osobę o podanie zaproponowanych epitetów, które charakteryzują Hioba, a pozostałych uczniów o uzupełnienie tej listy. Następnie uczniowie przedstawiają listę cech młodzieńca.
6. Uczniowie indywidualnie wykonują ćwiczenie 2 – wybrana osoba prezentuje odpowiedź.
7. Uczniowie wykonują ćwiczenia 3 i 4. Nauczyciel prosi jednego ucznia o odczytanie pisemnej wypowiedzi, a pozostałych uczniów o skomentowanie.
8. Nauczyciel inicjuje dyskusję o tym, czy młodzieniec nauczył się czegoś od Hioba i czy mógł się nauczyć. Po dyskusji uczniowie wykonują ćwiczenie 5 (tworzą wypowiedź pisemną na zadany temat). Chętna osoba odczytuje swoją wypowiedź – inni uczniowie mogą ją skomentować. Nauczyciel może pogłębić temat, stawiając pytanie: *Dlaczego młodzieniec nie był w stanie pojąć milczenia Hioba?*
9. Uczniowie wykonują ćwiczenie 6 – nauczyciel ocenia odpowiedź wybranego ucznia.
10. Ćwiczenia 7 i 8 mogą zostać wykonane indywidualnie, w formie pisemnej, albo przyjąć formę dyskusji. Nauczyciel (nawiązanie do ćwiczenia 8) może zasugerować uczniom, żeby we własnym życiu poszukali przykładów doświadczeń, o których nie da się opowiedzieć komuś, kto tego nie przeżył.

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel podsumowuje dyskusję, podkreślając, że milczenie Hioba też jest rodzajem odpowiedzi i dzięki swojej postawie Hiob uczy powściągliwości, a także tego, że pewnych sytuacji i emocji trzeba doświadczyć osobiście.
2. Dyskusja może zostać rozszerzona o pytanie: *Czy młode pokolenia potrafią czerpać z doświadczeń życiowych starszych pokoleń?*

3. Nauczyciel może nawiązać do poezji po Holocauście, która poszukiwała zupełnie nowego języka, by opowiedzieć o tym, co niewyrażalne – o doświadczeniu Zagłady.

Zadanie domowe

Nauczyciel zadaje zadanie domowe na podstawie e-materiałów.

1. W tekście liczącym co najmniej 120 słów zinterpretuj fragment wiersza *Hiob i młodzieniec*.

2. Poproś kogoś ze starszego pokolenia swojej rodziny, żeby opowiedział ci o bolesnym doświadczeniu życiowym. Zastanów się, czy potrafisz postawić się w jego sytuacji. Opisz swoje przemyślenia.

Materiały pomocnicze:

Kazimierz Bukowski, *Biblia a literatura polska*, Poznań 1988.

Zenon Ziółkowski, *Najtrudniejsze stronicie Biblii*, Warszawa 1989.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Uczniowie mogą zapoznając się z sekcją „Audiobook” przed lekcją, aby aktywnie uczestniczyć w zajęciach.